

Kaukazo tautų šeimos struktūra ir jos ypatumai

Pietų Kaukazas (nepriklausomos valstybės)

Armėnija
Azerbaidžanas
Gruzija

Šiaurės Kaukazas (oficialiai priklauso Rusijos Federacijai)

Šiaurės rytai
Dagestanas
Čečėnija
Ingušija

Osetija

Šiaurės vakarai
Kabarda-
Balkarija
Karačiajų
Čerkesija
Adygėja

Kaukazo tautos

Kaukazo tautos, kalbų grupės, gyvenamosios teritorijos bei religijos

Kalbų grupės	Tautos	Respublikos/šalys	Religija
1. Iberų-kaukaziečių šeima			
<i>a) Adygų-abchazų grupė</i>			
	Adygai	Adygėjos Respublika	Musulmonai
	Čerkesai	Karačiajų Čerkesija	Musulmonai
	Kabardinai	Kabarda-Balkarija	Musulmonai
	Abchazai	Abchazija	Krikščionys (ortodoksai)

Kalbų grupės	Tautos	Respublikos/šalys	Religija
b) <i>Nachų-dagestaniečių grupė</i>			
	Čečėnai	Čečėnija	Musulmonai
	Ingušai	Ingušija	Musulmonai
	Avarai	Dagestanas	Musulmonai
	Darginai	Dagestanas	Musulmonai
	Kumykai	Dagestanas	Musulmonai
	Lezginai	Dagestanas	Musulmonai
	Lakai	Dagestanas	Musulmonai
	Tabasaranai	Dagestanas	Musulmonai
	Nogajai	Dagestanas	Musulmonai
	Agulai	Dagestanas	Musulmonai
	Rutulai	Dagestanas	Musulmonai
	Cahurai	Dagestanas	Musulmonai

Kalbų grupės	Tautos	Respublikos/šalys	Religija
c) <i>Kartvelų grupė</i>			
	Gruzinai (kartvelai)	Gruzija	Krikščionys (ortodoksai)
	Lazai	Gruzija	Krikščionys (ortodoksai)
	Mingrelai	Gruzija	Krikščionys (ortodoksai)
	Svanai	Gruzija	Krikščionys (ortodoksai)
	Chevsurai	Gruzija	Krikščionys (ortodoksai)
	Pshavai	Gruzija	Krikščionys (ortodoksai)
2. Indo-europiečių šeima			
	Armėnai	Armėnija	Krikščionys (armėnų apaštalinė Bažnyčia)
	Osetinai	Pietų ir Šiaurės Osetija	Krikščionys (ortodoksai)
3. Tiurkų šeima			
	Azerbaidžan iečiai	Azerbaidžanas	Musulmonai
	Karačiajai	Karačiajų Čerkesija	Musulmonai
	Balkarai	Kabarda-Balkarija	Musulmonai

Vienijantys ir skiriančios veiksniai

- Geografinis (Kaukazas – tai geografinis vienetas)
- Kultūrinis (vieningos vertybių sistemos: apranga, vedybos, mirtis)
- Istorinis (patirtys, kovojant prieš bendrą priešą)
- Religija (musulmonai (sunitai-šiitai), ortodoksai, Apaštalinė Bažnyčia, budistai)
- Politika:
 - a) šalių užsienio politikos prioritetai;
 - b) didžiųjų valstybių įtaka (susidariusi padėtis)

Saviidentifikacija

- Vyriškumas;
- Karingumas;
- Pagarba vyresniesiems;
- Pagarba/Laikymas tradicijų;

Identifikacija (stereotipai)

- Linke i kriminalą;
- Tamsūs;
- Temperamentingi;
- Triukšmingi;

Kai kurios tiesos:

- Religija dažniausiai neapsprendžia elgesio
- Ne visi kaukaziečiai vienodi
- Egzistuoja tam tikri kaukazietiško elgesio modeliai
- Kaukaziečiai linkę bendrauti ir padėti vieni kitiems, ypač užsienyje
- Kitų tautų tradicijas vertina pagal savo skalę (gerbia, abejingi, niekina)

Išvados

- *Kaukazas – tai vienas geografinis arealas;*
- *Nuolatinė sąveika, istorinė patirtis ir daugumos tautų priklausomybė vienai kalbos šeimai lėmė šių tautų artumą;*
- *Religija dažnai vienijo šio regiono tautas (bet neišprovokavo civilizacijų susidūrimo): Šiaurės Kaukaze gyvenančių tautų atveju islamas tapo susivienijimo ir kovos prieš Rusiją varikliu, Gruzijoje – krikščionybė padėjo išlaikyti identitetą.*
- *Kaukazo tautos tam tikru laiku visos buvo integruotos į vieną sistemą, kuriai įtakos turėjo didieji kaimynai: Osmanų imperija, Persija ir vėliau Rusijos imperija bei Sovietų Sąjunga.*

Kaukazo tradicionalizmas

- Pagarba vyresniesiems
- Paveldėjimas
- Svetingumas
- Individualizmas ir visuomenės nuomonė
- Draugystė (kunak)

Šiaurės Kaukazo šeimos

- Mažoji šeima
- Didžioji šeima
- Giminė
- Teipas
- Tukhumas

Lyčių vaidmenys šeimoje

- tėvas – patriarchas (šeimos galva);
- motina – namų šilumos saugotoja;
- vyriausioji moteris (močiutė) – neginčijamas moralinis autoritetas;
- senelis – pedagoginis autoritetas;
- vyro ir žmonos pasirodymas viešumoje;
- vaikų ir senų žmonių padėtis šeimoje.

Konfliktai šeimose

- vyresnis visada teisus
- „nepaklusni žmona degs pragare“
- namai ir vaikai – vyro
- konfliktas – vidaus šeimos reikalas
(socialiniai darbuotojai nesikiša)

Tarp rytų ir vakarų: osetinų šeimos

- Vyras – šeimos maitintojas;
- Moteris - namų šilumos saugotoja;
- Skirtingi berniukų ir mergaičių auklėjimo metodai;
- Rusijos/globalizacijos įtaka (kai kurių tradicijų atsisakyta; prie vyresniojo galima gerti, rūkyti);
- tam tikros normos išliko (atvejis, kai buvo nužudytas dispečeris/ elgesys per Beslano tragediją);
- Viešosios nuomonės spaudimas.

Čerkesų šeimų ypatumai

- Jah, Habze etc.
- Didžiosios šeimos nebeegzistuoja
- Keičiasi vestuvių tradicija
- Islamas stiprina pozicijas

Kai kurios išvados

- *Labiausiai tradicinis Šiaurės Kaukazo šeimos modelis yra išlikęs Čečėnijoje, Ingušijoje ir Dagestane, jo pagrindiniai ypatumai yra šie:*
 - a) *santykių hierarchija;*
 - b) *vyrų dominavimas, moters paklusimas;*
 - c) *darbų pasidalijimas lyčių pagrindu;*
 - d) *vaikų svarba, giminystės ryšiai, bendruomeninis gyvenimas;*
 - c) *konfliktų sprendimas pagal religines ir nerašytas vietos teisės normas.*
- *Kitos Šiaurės Kaukazo tautos vadovavosi iš esmės tomis pačiomis normomis, turi panašų požiūrį į šeimą, tačiau papročių laikomasi ne taip griežtai. Tam turėjo įtakos sąlytis su Rusija ir susilpnėjusios religijos pozicijos.*
- *Visuomenės pasmerkimo institutas (viešoji nuomonė) ir nacionalizmas kartu su religija padėjo išsaugoti pagrindines tradicijas ir taisykles.*

Šeimos institutas Pietų Kaukaze (Azerbaidžanas)

pagrindiniai tradicinės šeimos gyvenimo principai
visur Kaukaze tie patys

- Kalnai/kaimas
- Pajūris
- Baku
- Pietūs

Šeimos institutas Pietų Kaukaze

Gruzija

- Kalnai/Kaimas/Tbilisi /Pajūris
- Moterų išsilavinimas
- Vaikų auklėjimo metodai
- Šeima – tai didžiausia vertybė

Armėnija

- Kalnai/Kaimas/Jerevana/Poilsio zonos
- Šeimos modelis labiau patriarchalinis
- Kitokia paveldėjimo teisė
- Artimi giminystės ryšiai

Išvados

- *Pietų Kaukazo šalys yra labiau paveiktos globalizacijos, todėl čia susiformavusios liberalesnės bendruomenės; ypač laisvai Pietų Kaukaze elgiamasi miestuose ir poilsio teritorijose, kurias galima lyginti su Vakarų visuomenėmis (su kaukazietišku prieskoniu);*
- *Kaimas ir kalnų gyvenvietės vis dar išlieka tradicijų „bastionais“; šeimos gyvenimo modeliai ten mažai kuo skiriasi nuo Šiaurės Kaukazo kalniečių (nors šiek tiek liberalesni);*
- *Moters vaidmuo šeimoje Pietų Kaukaze yra beveik sulygintas su vyro, tačiau išliko darbų pasiskirstymas lyčių pagrindu;*
- *Vaikų auklėjimas – liberalesnis, nepasižymi tokiau griežtumu kaip Šiaurės Kaukaze;*
- *Pietų kaukaziečiai pamažu praranda pagarbos vyresniajam kultą ir tvirtus giminystės ryšius.*

Apibendrinimas

- Visos Kaukazo tautos buvo kiek veikiami išorės veiksnių ir turi tas pačias vertybes bei principus;
- Šeimos išsiskiria vyrų dominavimu; pagarba vyresniems; dėmesiu vaikams; svetingumu; pagarba moterims namų šeimininkėms;
- Stipri viešosios nuomonės įtaka elgesio normoms;
- Skirtumas – detalėse;
- Pagrindinės vertybės bei tradicijos yra bendros. Jos kiek pakitusios, yra išlikusios.